
ТВАРИННИЦТВО, КОРМОВИРОБНИЦТВО, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПЕРЕРобКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

УДК 636.597.082.47

ЯКІСТЬ М'ЯСА КАЧЕНЯТ, ВИРОЩЕНИХ У РІВНОВАГОВИХ УГРУПУВАННЯХ

Архангельська М. В. – к. с.-г. н., доцент,
Іванов В. О. – д. с.-г. н., Херсонський ДАУ;
Патрєва Л. С. – д. с.-г. н.,
Шевченко Т. В. – асистент, Миколаївський ДАУ

Постановка проблеми. У структурі балансу м'ясної продукції, що споживає населення України, значне місце займає м'ясо птиці, як одне з найбільш біологічно повноцінних і доступних за купівельною спроможністю продуктів харчування.

До вирішення проблеми підвищення якості м'яса птиці необхідно підходити комплексно із використанням сучасних досягнень селекції, технології вирощування, утримання і годівлі, проведення ветеринарних заходів, підготовки птиці до забою, транспортування, обробки, збереження і реалізації м'яса птиці, а також нових стандартів [1].

В останні роки важливого значення набуває використання нових прийомів та методів підвищення яєчної і м'ясної продуктивності, виходячи з інтенсивності формуювочих процесів у ранньому онтогенезі. Як показали дослідження [1, 3], параметри інтенсивності росту ремонтного молодняку значною мірою обумовлюють наступні репродуктивні і продуктивні якості тварин і птиці.

Поряд з цим, набувають поширення дослідження, що спрямовані на визначення адаптивної норми (приспосованості) окремих груп розподілу в популяції з метою відбору найбільш оптимальних класів. При цьому використовуються принципи стабілізуючого відбору, що дає змогу шляхом вибору особин модальних класів підвищити збереженість молодняку, продуктивні і репродуктивні якості птиці.

Розподіл особин на класи виявився також основою для нового технологічного і селекційного прийому у птахівництві – вирощування та експлуатація птиці у рівновагових угрупованнях [2, 4].

Важливим аспектом при вирощуванні молодняку є однорідність стада, яка дає змогу оптимізувати основні параметри утримання, годівлі, догляду, забезпечує технологічність процесу виробництва високоякісної продукції. Вирішити цю про-

---

блему можливо, використовуючи прийоми вирощування птиці у рівновагових угрупованнях.

Мета досліджень. На основі вищенаведеного метою досліджень було встановлення впливу вирощування каченят до 7-тижневого віку у рівновагових угрупованнях на хімічні показники тушки.

Відповідно до мети в завдання досліджень входило вивчення основних показників якості м'яса каченят за хімічним складом їх тушок після забою.

Матеріали і методи. Дослідження проводилися в умовах фермерського господарства «Світанок» Братського району Миколаївської області. Матеріалом досліджень були показники м'ясної продуктивності каченят кросу «Темп», які вирощувалися у рівновагових угрупованнях на основі їх розподілу за масою яєць, із яких вони виведені. Калібрували яйця за методикою В.П. Коваленка. Яйця відбиралися за такими класами: модальний, мінус і плюс варіант, які визначалися середньоквадратичним відхиленням від середнього значення: $M_0 - \bar{X} \pm 0,67\sigma$, $M_- - < \bar{X} - 0,67\sigma$, $M_+ - > \bar{X} + 0,67\sigma$. Яйця кожного каліброчного класу інкубували в окремих лотках. З виведеного молодняку відбирали групи та сортували їх за статтю (по 100 голів у кожній групі 50 ♂ та 50 ♀). Самок та самців вирощували окремо.

Утримували каченят на підлозі з вільним доступом до корму та води. Для визначення м'ясних якостей у кінці вирощування з кожної групи відібрали по 3 самці та по 3 самки для проведення анатомічного розтину тушок за методикою ВНДП [5]. Отримані результати оброблено за допомогою методів варіаційної статистики з використанням комп'ютерної програми Microsoft Office Excel.

Результати досліджень. Найбільш цінним показником продуктивності каченят є їх м'ясні якості. Для визначення поживної якості м'яса було проведено аналіз на визначення в ньому води, жиру, білка, золи та калорійність м'яса. Хімічний склад та калорійність м'яса качок, вирощених у рівновагових угрупованнях, представлено в таблиці 1.

При вирощуванні каченят на м'ясо у рівновагових угрупованнях значна увага повинна приділятися вивченню якості м'яса, яка обумовлена рівнем важливих хімічних показників у тушках каченят. Безумовно, якісні показники м'яса значною мірою залежать від умов утримання та годівлі птиці.

Проте, застосування різноманітних технологічних прийомів формування груп птиці може вплинути не тільки на кількісні, але й на якісні показники м'ясної продуктивності.

Істивні частини тушки мають достатньо високий відсоток сухої речовини на рівні 41,3...43,3 % у самців, а у самок – 43,2...45,1 %.

Встановленими даними таблиці 3.31 визначено, що самці групи M_- за вмістом води переважають своїх аналогів групи M_0 на 0,2 % ($p < 0,05$), білка – на 0,3 % ($p < 0,05$), вміст жиру менше на 1,9 % порівняно з групою M_0 ($p < 0,05$), вміст золи знаходиться на однаковому рівні. Вірогідної різниці у порівнянні інших груп за вмістом води, жиру, золи та білка не спостерігається.

Вирощування самок у рівновагових угрупованнях мало дещо іншу тенденцію впливу на хімічний склад м'яса.

За вмістом води самки контрольної та групи M_- переважають своїх аналогів. Так контрольна група переважає групи M_0 , M_+ на 1,7...1,9 % ($p < 0,05$) та група M_- відповідно цих же груп на 1,5...1,7 % ($p < 0,05$).

Таблиця 1 - Хімічний склад (%) та калорійність м'яса каченят, вирощених у рівновагових угрупованнях, $\bar{X} \pm S \bar{x}$

Показник	Група			
	К	М-	М0	М+
самці				
Вода	57,0±1,16	58,7±0,67*	56,7±0,58	56,3±0,88
Білок	15,4±0,11	15,7±0,19	15,8±0,09*	15,8±0,15*
Жир	26,8±0,41	24,9±0,2	26,8±0,28*	27,1±0,51**
Зола	0,8±0,03	0,7±0,03*	0,7±0,01*	0,8±0,06
Калорійність в 100 г, ккал.	312,4±3,48	295,9±3,61	314,0±4,21*	312,7±4,18*
самки				
Вода	56,8±1,16	56,6±0,88*	54,9±0,67	55,1±0,58
Білок	15,4±0,15	15,7±0,15	15,6±0,24	15,5±0,17
Жир	27,0±0,18	26,9±0,26	28,8±0,38*	28,7±0,23**
Зола	0,8±0,03	0,8±0,03	0,7±0,03*	0,7±0,02*
Калорійність в 100 г, ккал.	314,2±4,37	314,5±5,11	331,8±5,27*	330,5±4,93*

Примітки: * - $p < 0,05$, ** - $p < 0,01$.

За вмістом білка самці дослідних груп переважають контрольну на 0,3...0,4 % ($p < 0,05$), самки – 0,1...0,3 (різниця невірогідна).

Кількість жиру у тушках самців контрольної групи і групи М0 знаходиться на одному рівні – 26,8 %. Каченята групи М+ переважають каченят групи М- за даним показником на 2,2 % ($p < 0,05$). Кількість жиру в тушках самок порівняно із самцями усіх груп більше і становить 26,9...28,8 % з максимальним проявом в групі М+, що на 1,7 % вище порівняно з контрольною групою ($p < 0,01$).

За вмістом золи самки контрольної та групи М- знаходяться на одному рівні та переважають своїх аналогів на 0,1 % ($p < 0,05$). За вмістом золи самці контрольної групи і групи М+ знаходяться на одному рівні і переважають своїх аналогів на 0,1 % лише порівняно з контрольною групою ($p < 0,05$).

Найбільш калорійними виявилися тушки самців та самок групи М+ та М0; у самців – 312,7...314,0 ккал на 100 г їстівних частин, у самок – 330,5...331,8 ккал відповідно. Вони переважають каченят інших груп: самці групи М0 – на 1,6...18,1 ккал з вірогідною різницею із групою каченят М- ($p < 0,05$); самки переважають на 17,3...17,6 ккал ($p < 0,05$), самці групи М+ на – 0,3...17,2 ккал на 100 г їстівних частин з вірогідною різницею із групою М- ($p < 0,05$), у самок – 16,0...16,3 ккал на 100 г їстівних частин ($p < 0,05$).

На основі проведених досліджень встановлено, що каченята обох статей групи М0 та М+ мають більш калорійне м'ясо, ніж самки та самці інших груп.

Висновки. Таким чином, проведені дослідження підтвердили теоретичні позиції щодо доцільності вирощування сільськогосподарської птиці у рівновагових угрупованнях і дають можливість у подальшому у більш широких обсягах використовувати даний технологічний прийом при вирощуванні птиці різних видів, що значною мірою позитивно впливає на кількість та якість одержаної продукції.

Пропозиції. Для підвищення м'ясної продуктивності каченят проводити їх вирощування у рівновагових угрупованнях на основі розподілу на групи у добовому віці за масою інкубаційних яєць, із яких вони виведені.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бородай В.П. Теорія і практика удосконалення птиці м'ясних кросів/ В.П. Бородай. – Херсон, АЙЛАНТ, 1998. – С. 18-83.
2. Коваленко В.П. Принципи отбора мясной птицы по напряжённости роста в раннем онтогенезе / В.П. Коваленко, С.Ю. Болелея // Тезисы 2-й 7 раннее конференции по птицеводству (14-16 мая 1996 г.), Борки, 1996. – С. 62-65.
3. Кочин И.И. Прогнозирование эмбрионального роста потомков мясных кур / И.И. Кочин, Е.К. Силян // Современные методы селекции в промышленном птицеводстве. – М.: 1985. – С. 25-28.
4. Краснощок В.Г. Удосконалення прийомів відбору гусей на підвищення відтворних якостей та перо-пухової продуктивності: автореф. дис. к. с.-г. н.: 06.02.01. “Розведення та селекція тварин” / В.Г. Краснощок – Херсон, 2003. – 20 с.
5. Поливанова Т.М. Методика научных исследований по физиологии и анатомии сельскохозяйственной птицы [Текст] / Т.М. Поливанова. – М., 1988. – С. 24-27.

УДК 631.22**ВПЛИВ ЛІТНЬОТАБІРНОГО ПАСОВИЩНОГО УТРИМАННЯ НА ХІМІЧНИЙ СКЛАД М'ЯЗОВОЇ ТКАНИНИ СВИНЕЙ**

*Волощук В.М. – д. с.-г. н.,
Максименко О.О. – Національний університет
біоресурсів і природокористування України*

Постановка проблеми. За даними світової практики, інтенсивна селекція свиней в умовах промислового виробництва країн при безвигульному утриманні привела до погіршення якості м'яса [1, 2]. у цьому зв'язку пошук нових способів і прийомів для отримання високоякісної свинини є вельми актуальним. Об'єктивними критеріями, які визначають стан організму в організованих умовах утримання і годівлі, є показники білкового, вуглеводного, жирового та мінерального обміну речовин.

Стан вивчення проблеми. Дослідженнями, проведеними в умовах промислових комплексів, встановлено генотипові відмінності у хімічному складі м'яса свиней [3, 4]. Зокрема виявлено, що кількість жиру й енергії в ньому у ландрасів відкладається менше, ніж у свиней великої білої породи. У свиней породи ландрас синтез білка відбувається інтенсивніше, ніж у тварин великої білої породи. Молодняк породи ландрас за відкладенням енергії і утворенням білка значно перевищує своїх ровесників великої білої породи: у 6-місячному віці — на 21,1% і в 9-місячному — на 26,6%.

За останні 20 років селекції універсальний тип свиней великої породи змінився на м'ясний. Тому виникає необхідність у подальшому проведенні порівняльних досліджень хімічного складу м'язової тканини свиней пород ландрас і велика біла в умовах вигульного і безвигульного їх утримання.